

6.8.2020

Salola tuulivoimahankkeen YVA ja kaava, Jyväskylä

Aika	Keskiviikko 27.5.2020 klo 14.00-16.15
Paikka	Teams-kokous
Puheenjohtaja	Arja Koistinen
Sihteeri	Sitowise
Osallistajat	Arja Koistinen, Keski-Suomen ELY-keskus (YVA-yhteysviranomainen) Eero Manerus, Keski-Suomen ELY-keskus (kaavoitus) Jaakko Junikka, Keski-Suomen ELY-keskus (luonto) ~~Tomi Hakkari, Keski-Suomen ELY-keskus (luonto)~~ Laura Mononen, Keski-Suomen ELY-keskus (alueiden käytön juridiset asiat) Liisa Horppila-Jämsä, Keski-Suomen ELY-keskus (maisema ja kulttuuriympäristö) Arto Sipinen, Jyväskylän kaupunki (kaavoitus) Mervi Vallinkoski, Jyväskylän kaupunki (maisema-arkkitehti) Anne Laita Jyväskylän kaupunki (kaavoitusbiologi) Juha Kantanen, Jyväskylän kaupunki (kiinteistömuodostus) Ari Laitinen, Jyväskylän kaupunki (ympäristöterveystarkastaja) Päivi Pietarinen, Jyväskylän kaupunki (ympäristöjohtaja) Hanna Aarnos, Jyväskylän kaupunki (ympäristösuojelusuunnittelija) ~~Katriina Peltonen, Jyväskylän kaupunki (ympäristönsuojelusuunnittelija)~~ Reima Välivaara, Keski-Suomen liitto Liisa Bergius, Keski-Suomen liitto (maakunta-arkkitehti, kulttuuriympäristö) ~~Päivi Andersson, Keski-Suomen museo~~ ~~Miikka Kumpulainen, Keski-Suomen museo~~ Juha-Matti Näykki, Joutsan kunta (tekninen johtaja) Marika Masalin-Weiijo, Luhangan kunta (ympäristötarkastaja Luhanka ja Joutsa) Tuomo Kärnä, Luhangan kunta (kunnanjohtaja) Risto Salonen, Luhangan kunta (rakennustarkastaja) Toni Lustila, Etha Wind Oy Ab (Projektiyhtiö/hankekehityskonsultti) Heini Passoja, Sitowise Oy (YVA-vastaava) Janika Lankinen, Sitowise Oy (kaavoitus/projektipäällikkö)
Liitteet	Liite 1: Tiedustelu ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta, 4.11.2019 Liite 2: Päätös ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta, 6.4.2020

Kokouksen päätavoite: Ennakkoneuvottelu YVA:n ja kaavan yhteismenettelystä (YVA-laki 5 § ja 8 §)

1 Kokouksen avaus ja osapuolten esittäytyminen hyväksyminen

Arja Koistinen avasi kokouksen ja osapuolet esittäytyivät.

2 Puheenjohtajan ja sihteerin valinta sekä asialistan hyväksyminen

Arja Koistinen valittiin puheenjohtajaksi ja Janika Lankinen sihteeriksi. Asialista hyväksyttiin.

6.8.2020

3 Hanketoimijan esittäytyminen, hankkeen tausta ja tavoitteet

Hanke ja hanketoimija

Toni Lustila esitteli Etha Wind Oy:n sekä Salolan hankkeen taustoja. Etha Windin esitys on muistion liitteenä. Aloite hankkeeseen tuli keväällä 2019 paikalliselta maanomistajalta. Etha Wind laati maanomistajalle alustavan selvityksen siitä, onko alue sopiva tuulivoimaloille. Todettiin, että alue vaikuttaa hyvältä ja selvityksiä kannattaa jatkaa. Syksyllä 2019 järjestettiin infotilaisuus lähialueen maanomistajille ja käynnistettiin linnuston syysmuuton seuranta. Loppuvuodesta 2019 perustettiin hankeyhtiö Salola Wind Park Oy. Hankeyhtiön omistavat Etha AB ja kaksi yksityishenkilöä alueen maanomistajista. Isomman naapuripalstan maanomistaja tuli hankkeeseen mukaan. Sopimukset maanomistajien kanssa allekirjoitettiin 2019.

Alue on tehokkaasti hoidettua talousmetsää. Paljon nuoria taimikoita. Aluksi hanke oli nimeltään Kukkumäen hanke, nyt selvyyden vuoksi Salola.

2019-2020 vuodenvaihteessa laadittu esisuunnitelma, jossa fokuksessa kaksi kiinteistöä. Katsottiin että YVA-kynnyksen 45 MW alittava kokonaisteho voisi olla sopiva hankekoko. Suunnitelmassa oli 7 kpl 275 m korkeita voimaloita. ELY:stä pyydettiin päätös YVA-lain soveltamisesta. Päätöksen mukaan YVA-menettelyä sovelletaan hankkeeseen. Hankeyhtiö päätti jatkaa hankkeen suunnittelua ja käynnistää YVA-menettelyn.

YVA:ssa on ajateltu tarkasteltavan:

- VE1: 8 voimalaa ja VE2: 10 voimalaa
  - Vuokrasopimukset on tehty 8 voimalan osalta.
- sähkönsiirto eteläinen: Tammijärven sähköasema etelässä, sähkönsiirto onnistuu maakaapelilla ilman huomattavia tehohäviöitä, koska matkaa vain noin 8 km.
- sähkönsiirto koillinen: reitin pituus yli 20 km, joten toteutettaneen ilmajohtolla
- YVA-tarveharkinnassa voimaloiden kokonaiskorkeus oli 275 m. Pohditaan, otettaisiinko YVAan tarkasteltavaksi vaihtoehtoisena 290 m.

Arja Koistinen esitti, että YVA:ssa tarkasteltaviin vaihtoehtoihin otettaisiin mukaan 290 m kokonaiskorkeuden tarkastelu, jos sen korkuisia voimaloita pidetään hankkeessa mahdollisina.

Arto Sipinen tiedusteli, vaatiiko ilmajohto oman YVAnsa tai arvioinnin YVAN tarpeesta. Arja Koistinen lähtisi siitä, että sähkönsiirron vaihtoehdot käsitellään samassa YVAssa hankkeen kanssa.

Hankealueen ja sen ympäristön nykytila

Janika Lankinen esitteli hankealueen ja sen ympäristön nykytilatietoja muistion liitteenä olevan Sitowisen esityksen pohjalta.

Jaakko Junikka kertoi alueella olevan kaksi Metso-kohdetta (Myllymäki ja Uusi-Liikola). Metso-kohteet ovat metsiensuojelualueita, jotka ovat todennäköisesti yksityisessä omistuksessa ja pysyvästi rauhoitettuja. Metso-kohteet tulee huomioida YVAssa. Lisäksi tulee huomioida metsälälikohteet, joita alueella on todennäköisesti paljon.

Liisa Horppila-Jämsä totesi Putkilahden maisemakohteen sijoittuvan välittömästi hankealueen läheisyyteen. Lisäksi lähellä Oravivuoren valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi ehdotettu alue. Oravivuoren Struven ketjun piste on Unescon maailmanperintökohde ja RKY-kohde. Luhangan puolella huomioitava mm. Rekolan alue. Alueella on useita inventoituja arvotettuja perinnemaisemia. Putkilahti on perinnemaisemien hotspot. Lisäksi on suuri

6.8.2020

Päijänteen perinnemaisema-alue. ELY-keskus tekee parhaillaan päivitys- ja täydennysinventointia. Liisa Horppila-Jämsä huomautti, että maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt puuttuvat kokonaan Sitowisen esityksestä.

Arja Koistinen totesi alueen olevan haasteellinen tuulivoimahankkeen toteutukselle maise-
mallisista syistä. Lisäksi hankealueella todettiin olevan ainakin kaakkurilampia.

4 Yhteismenettely

Heini Passoja esitteli yhteismenettelyn lainsäädännöllistä pohjaa, työn kulkua ja vaiheita sekä osapuolia vastuineen (kts. muistion liitteenä oleva Sitowisen esitys).

Jyväskylän kaupunki kertoi, ettei kaavan vireilletulopäätöstä viedä lautakuntaan. Todettiin, että kaavan aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu pidetään vasta elo-syyskuussa, koska OAS-YVA-suunnitelmaa ei ehditä laatia vielä kesäkuussa.

Marika Masalin-Weijo totesi, että ainakin Joutsan Seutu-lehti on hyvä sisällyttää kuulutuslehtiin Keski-suomalaisen ohella.

Arto Sipinen toi esille, että Putkilahden alueella on aiemmin kyläselvitystyön yhteydessä koottu Kylätuntijat -ryhmä alueen asukkaista. Tämäntyyppisen ryhmän perustaminen olisi hyvä myös tässä hankkeessa.

Etha Wind esitti yhteismenettelyn soveltamista hankkeeseen. Arja Koistinen kertoi vaihtoehtona yhteismenettelylle olevan erilliset menettelyt tai esim. nähtävilläoloaikojen ja yleisötilaisuuksien osalta yhdistettävät erillismenettelyt. Arto Sipinen esitti kaupungin näkemyksenä, että yhteismenettelyä voidaan soveltaa hankkeeseen. Arja Koistinen totesi yhteismenettelyn sopivan myös ELY-keskukselle ja kertoi yhteismenettelyn prosessin tuntuvan tähänastisen kokemuksen perusteella selkeältä.

Päätettiin soveltaa yhteismenettelyä Salolan tuulivoimahankkeessa.

5 Vaikutusten arviointi

Heini Passoja kertoi hankkeessa meneillään olevista ja suunnitelluista erillisselvityksistä sekä vaikutusten arvioinnin toteuttamisesta (kts. muistion liitteenä oleva Sitowisen esitys).

Jaakko Junikka kertoi seuraavia tietoja hankealueesta ja sen ympäristöstä:

- Kaakkuria esiintyy alueella jokunen pari. Vaikutukset niihin on arvioitava. Ruokailureitit isoilla läheisillä järvenselillä. Heinäkuussa otollinen selvitysaika, jolloin paras ruokailuaika.
- Kalasääski pesinyt, mahdollisesti useitakin pesäpaikkoja. Jopa 2 km suojavaikohyettä pesiin on noudatettu.
- Syysmuutto on alueella ollut tärkeämpää kuin kevätmuutto. Päämuutto menee ohi parin päivän aikana. Lintutieteellisestä yhdistyksestä kannattaa tilata aineistot alueelta. Havainnot lentoreittien päättelemiseksi.
- Luontodirektiivilajien osalta tarkasteltava elinympäristöjen soveltumista. Huomioitava mm. korennot (4 lajia), sukeltajat ja kirjoverkkoperhonen.
- Luonnonsuojelulain luontotyytit (tervaleppäkorvet, jalopuumetsiköt)

Arja Koistinen arveli hankealueen ympäristöineen olevan melko tuntematon luonnon osalta.

6.8.2020

Arto Sipinen kysyi, tuleeko YVA:n tai kaavoituksen yhteydessä selvitetäväksi rantarakennusoikeus alueella. Alueella on muutama lampi, joilla mitoitus saattaa mahdollistaa rakennuspaikan. Todettiin, että nämä huomioidaan yhteismenettelyssä.

Hanna Aarnos: Jyväskylän kaupungilla Katriina Peltonen on luonnonsuojeluasiantuntija. Hänetä kannattaa kysyä lepakkoselvityksen tarpeesta. Alueella on pieniä soistuneita lampia, jotka ovat soidensuojelun täydennysehdotuksessa.

Mervi Vallinkoski piti havainnekuvien ja näkymäalueanalyysien laatimista on tärkeänä.

Anne Laita arvioi lepakoihin kohdistuvien vaikutusten osalta lepakoiden muuton olevan paikallisia lepakkolajeja oleellisempi, koska voimaloiden lavat ovat ylhäällä. Kaavahankkeissa ei ole tehty lepakoiden muuttoselvityksiä.

Liisa Horppila-Jämsä korosti maisemavaikutusten olevan hankkeessa oleellisia. Alue on maisemaltaan monimuotoista: jylhää luonnontilaista ja kerroksellista kulttuurimaisemaa. Paljon selvitetäviä kohteita. Paljon luonnonmaisemaa, virkistys- ja matkailumaisemaa (mm. Leivonmäen kansallispuisto). Tarvitaan laadukas asiantuntija-arvio maisemavaikutuksista sisältäen mm. kattavan maisemaselvityksen sekä arvioinnin vaikutuksista maiseman luonteeseen ja laatuun. Voimaloiden koosta (noin 300 m) ja sijoittamisesta yli 200 m mpy johtuen voimalat näkyvät kauas ja vaikutusalue muodostuu laajaksi. Normaalit mm. oppaissa esitetyt maisemavaikutusten vyöhykejaot eivät välttämättä päde.

Juha-Matti Näykki toi esiin, että vaikutukset matkailuun on tärkeä arvioida. Joutsan kunta elää kesämatkailusta. Mm. Leivonmäen kansallispuisto ja alueen imagon muuttuminen on huomioitava.

Arto Sipinen kertoi paikallisten ihmisten huolesta koskien sitä, mitä voimaloille tapahtuisi toiminnan päätyttyä. Toni Lustila kertoi, että purkamisvastuusta sovitaan maanvuokrasopimuksissa. Purkamisvastuu ei jää maanomistajille. Haettaessa voimaloille rakennuslupia asetetaan purkuvakuus. Hanketoimija toimittaa kaupungille purkusuunnitelman ja mahdollisesti ehdotuksen vakuudesta ja kaupunki määrää vakuuden.

6 Natura-arviointi

Todettiin, että Natura-arvioinnin tarpeeseen on otettu kantaa YVA-tarveharkinnan yhteydessä. Natura-tarvearviot voidaan esittää OAS- ja YVA-suunnitelmaraportin yhteydessä. Natura-arvioinnista sovitaan myöhemmin.

7 Yhteysviranomaisen ja ELY-keskuksen näkemykset

Arja Koistinen piti seurantaryhmän perustamista hankkeeseen suositeltavana. Todettiin myös että alueella on mm. maatilamatkailua.

Selvitystarpeista voi tarvittaessa olla yhteydessä ELY:ssä luonnon osalta Jaakko Junikkaan, maiseman osalta Liisa Horppila-Jämsään ja kaavoituksen osalta Eero Manerukseen.

8 Jyväskylän kaupungin näkemykset

Arto Sipinen kertoi, että tähän mennessä kaupungille tulleessa palautteessa on vaadittu lähinnä kunnollisten selvitysten tekemistä.

Ari Laitinen totesi kommentoivansa YVA-suunnitelmaa sitten kun se toimitetaan kommentoitavaksi ja nosti esiin huomioitavaksi meluohjeistuksen, matalataajuisen melun sekä rakennusten ääneneristävyyden.

6.8.2020

Luontoselvityksiin liittyvistä asioista voi tarvittaessa olla Jyväskylän kaupungilla yhteydessä Katriina Peltoseen.

9 Maakuntaliiton näkemykset

Reima Väливаara kertoi Keski-Suomen liiton tuoneen YVA-tarveharkinnan yhteydessä lausunossaan esiin hankealuetta koskevia seikkoja, joita ei liene tässä tarpeen toistaa. Sen sijaan Reima Väливаara kertoi Keski-Suomen maakuntakaavan tilanteesta tuulivoiman suhteen. Maakuntakaavassa on esitetty kaksi tuulivoima-aluetta. Maakuntakaavaan merkitään maakunnallisesti merkittäviksi katsottavat eli vähintään 10 tuulivoimalan hankkeet. Liitto on todennut, ettei maakuntakaava ole tuulivoiman osalta ajantasainen mm. koska voimaloiden koot ovat kasvaneet ja tekniikka kehittynyt. Maakuntahallitus on huhtikuussa näyttänyt vihreää valoa maakuntakaavan päivitykselle. Päivityksessä ei olla laatimassa puhdasta tuulivoimakaavaa, vaan päivitys koskee muitakin sektoreita, joilla on päivitystarvetta. Maakuntavaltuusto tehnee 15.6. päätöksen maakuntakaavan uudistamisesta. Joitakin selvityksiä ollaan jo käynnistämässä ja ensimmäiset tulokset valmistunevat vuoden lopulla. Kaavamuuotos voisi ehkä vuonna 2022 tulla hyväksytyksi ja lainvoimaiseksi.

On hyvä huomioida, että mikäli Salolan hankkeessa rakennetaan 10 tuulivoimalaa, ylittyy maakunnallisesti merkittävän tuulivoimahankkeen raja. Nykyisen maakuntakaavan merkitys tuulivoimahankkeelle selviäisi vasta oikeusasteissa puitaessa.

Liisa Bergius lisäsi, että maakunnalliset selvitykset ovat tukemassa muita prosesseja. Keski-Suomen liitto on suljettu 29.6.-24.7. henkilöstön ollessa lomalla.

10 Keski-Suomen museon näkemykset

Keski-Suomen museosta ei ollut edustajia kokouksessa.

11 Naapurikuntien näkemykset

Juha-Matti Näykki kertoi, että Joutsan kunnassa kuntalaiset ovat tuoneet mielipiteensä selvästi esiin ja vastustusta on. Mikäli hanketoimija ei perusta seurantaryhmään, perustavat paikalliset varmasti jonkinlaisen ryhmän itse. Seurantaryhmään on syytä kutsua myös naapurikuntien edustajat. Juha-Matti Näykki otti esiin myös esillä olleen hankeyhtiötä koskevan jääviysongelman.

Toni Lustila kertoi, että selvitykset ja vaikutusarviointit perustuvat yleisiin ohjeisiin ja lainsäädäntöön, mikä myös tuodaan esille yhteismenettelyssä. Sitowise ulkopuolisena konsulttina laatii YVA- ja kaava-asiakirjat vaikutusarviointeineen ja valvoo samalla selvitysten laatua. Jääviys terminä liittyy viranomaispäätöksiin eikä yksityiseen toimijaan.

Tuomo Kärnä kertoi, että myös Luhangan kunnalla on tieto, että hanketta tullaan vastustamaan ja se herättää suuria intohimoja.

12 Muut asiat

Ei muita asioita.

6.8.2020

13 Kokouksessa sovitut tehtävät

Tehtävä	Vastuutaho/henkilö	Aikataulu
Työkokous (kaupunki-ELY-Sitowise-Etha) menettelyn aikataulusta, vastuista ja yksityiskohdista sopimukseksi	Sitowise kutsuu koolle	pikaisesti
Yhteydenotto ELYyn ja kuntiin tarvittaessa maastokauden 2020 selvitysten tarkentamiseksi	Sitowise	
Kaavan aloitusvaiheen ennakkoneuvottelu	Sitowise kutsuu koolle ja toimittaa OAS-YVA-suunnitelmaluonnoksen ennakkomateriaalina	8/2020

14 Seuraava kokous ja kokouksen päättäminen

Seuraava kokous on kaavan aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu elokuussa OAS-YVA-suunnitelmaluonnoksen valmistuttua. Kokous päätettiin klo 16.15.